sica, & realis; hæc igitur est causalitas Metaphysica, aut saltem ei omnino similis, quam nos Scotistæ dicimus subjectum exercere erga passionem suam, animam erga suas potentias, & universaliter entitates physicas circa realitates Metaphysicas, solectque in schola nostra appellari dimanatio, puraque pullulatio, ut distinguatur a Physica causalitate, & hæc est causalitas, quam immediatè terminare possunt Metaphysicæ realitates, Physicam vero terminare nequeunt, nisi mediatè, quatenus nempè sunt identificatæ rei, quæ per veram, & Physicam actionem posita est in rerum natura; quæ etiam doctrina confirmari potest per maximæ Scoti quol. 1. lit. P. ubi ait, quod qualis ordo per se realis esset inter aliqua, si esset ut distincta realiter, talis per se ordo est inter illa correspondens illi distinctioni, quam habent, ut pote rationis, sed distinguantur ratione, & hoc sive ratione sumpta ex parte rei, sive merè per actum intellectus causata; ita autem se habet rationalitas v.g. ad animam rationalem, quod si esset ab anima realiter distincta, verè, & realiter ab ipsa causaretur, vereque fluerèt, igitur cùm non adsit talis distinctio, sed tantum secundum proprias rationes formales citra quodcumque opus intellectus, causalitas Metaphysica inter illa est assignanda, & non tantum per opus nostri intellectus.

162 Sed præterea addendum est ad majorem hujus puncti intelligentiam, ad rationem realitatis, seu formalitatis non sufficere, ut sit ratio de se conceptibilis sine alia, & diversè omninò conceptu ab ea, ut passim aiunt Scotistæ, nam in hoc sensu etiam gradus Metaphysici transcendentes, ut ens, substantia, &c. dicunt distinctos conceptus objectivos, & ratio formalis unius non est ratio formalis alterius, sed aliquam perfectionem importare debet à parte rei citra opus intellectus in ipsa re repertam, & per identitatem realem in ipsa contentam, adeòque proprio conceptu, ac adæquato expressibilem, quo pacto in homine animalitas, & rationalitas sunt perfectiones, & realitates in ipso homine a parte rei actualiter inventæ, & actualiter distinctæ per proprias rationes formales, quia una quantumcumque exprisè, ac distinctè in se cognoscantur non est alia, quod de ente, aliisque transcendentibus dici non potest, quia si ens in Deo perfectè, & adæquate cognoscatur, cognosci hoc pacto nequit, nisi concipiendo ipsam Divinitatem, quod pariter dicendum de ente, ut concipitur in ente creato, nam in substantia à parte rei importat ipsam realitatem substantiæ, & in accidente importat accidens, non autem realitatem aliquam ab ipsis distinctam; & hæc est ratio, cur gradus prædicamentales possint inter se fundare distinctionem ex natura rei formalem, non autem transcendentales, quia isti non fundantur in aliqua realitate à parte rei inventa in Deo, vel creatura distincta à propriis eorum rationibus, sed important solos conceptus inadæquatos à propriis rationibus desumptos Dei, & creaturæ, sed gradus prædicamentales important veras realitates Metaphysicas à parte rei inventas in rebus citra quodcumque opus intellectus, & singuli sunt adæquatis conceptibus expressibiles, & declarabiles, nam si homo v. g. concipiatur sub ratione animalis, ut scilicet est substantia animata sensitiva, licet iste conceptus sit confusus, ac inadæquatus, si ad hominem referatur, ut sic, quia non exprimit totam hominis essentiam, sed partem, tamen si refertur ad ipsam animalitatem, est conceptus adæquatus, & distinctus, quia per ipsum explicatur quædam communis realitas, per quam homo à parte rei actualiter convenit cum equo, & cui ob talem indifferentiam, & communitatem non repugnat esse in equo, nisi obviaret realis identitas, quam in homine habet cum rationali, quod de conceptu entis, & substantiæ, aliorumque transcendentium asseri nequit, quia ut constat ex disp. 2. nulla realitas à parte rei invenitur in Deo, quæ quantum est de se, possit esse in creatura, aut è contra, & ideo gradus transcendentes non important, nisi puros, & inadæquatos conceptus cum fundamento in re, non autem realitatem aliquam illis conceptibus adæquatam, seu per illos conceptus adæquatè expressibilem.

Hinc patet, quàm malè Pasqualig. d. 48. cit. sec. 3. ab initio referat modum, quo Scotistæ distinguant inter Rem, & realitatem, seu inter entitatem, & realitatem; inquit enim, quod nomine realitatis intelligunt omne id, quod se solo, & per se potest terminare aliquam productionem, ut est omne accidens, quod per suum esse proprium potest terminare productionem distinctam à productione substantiæ, & se solo etiam corrumpi, nomine verò entitatis ait ipsos intelligere aliquid minus realitate, quod opposito modo se habeat respectu realitatis in ordine ad productionem, dicit enim aliquid, quod per seipsum non potest terminare aliquam productionem, nec se solo potest corrumpi, est tamen aliquid positivum, & ab iis distinctum, sine quibus nec produci, nec corrumpi potest, quod & formalitas appellari potest, sive etiam gradus. Quam declarationem subindè in eadem sectione num. 11. impugnat, quia magnum absurdum est terminorum, dum entitas transfertur ad significandas formalitates, entitas enim ex communi usurpatione, & modo loquendi significat rem aliquam in actu positam, atque adeò se sola habentem propriam existentiam; imò si adinvicem comparentur entitas, & realitas, magis propriè entitas significat rem per se solam producibilem, seu existentem, quam significet realitas. Sed admisso, inquit, etiam hoc abusu terminorum, adhuc fallitatis convincitur doctrina Scotistarum, nam quomodo fieri potest, quod in re aliquid sit ab alio distinctum præcisa quacumque operatione intellectus, & habeat propriam entitatem, nec tamen sit se solo producibile; aut si non est se solo producibile, quomodo potest habere propriam entitatè distinctam ab aliis absque operatione intellectus; Præterea si una formalitas in re est distincta ab alia, jam erit distincta secundum suam realitatem, quia est aliquid reale positum extra causas, cur ergo erit tantùm entitas, & non realitas? Hujusmodi impugnationes validæ quidem essent, si quod refert Pasqualig. assererent Scotistæ, at illud non asserunt? quia ut ipse bene arguit, esset manifestus terminorum abulus, immò totum oppositum, quia entitatis nomine rem ipsam intelligunt, quæ se sola existere potest, & propriam productionem terminare, & nomina realitatis intelligunt gradum aliquem essendi illius rei, quæ & formalitas appellatur, neque apud ullum Scotistam invenire potui declarationem illam Rei, & Realitatis, quam omnibus adscribit Scotistis, & ideò prima impugnatio nil urget contra Scotistas, sed tantùm contra impostuam illis inusitam. Alia etiam impugnatio nil valet, quia non inquiunt Scotistæ formalitates, quas in eadem Physica entitate multiplicatas admittunt, habere proprias entitates, & existentias, nam inferius disp. 8. q. 4. à n. 174. ostendo de mente Doctoris pluribus ejusdem rei formalitatibus non plures correspondere entitates, & existentias partiales, sed omnes & singulas unam integram entitatem per realem identitatem, & omnes adæquatè existere per unicam, & simplicem existentiam illius rei; quod si etiam singulis formalitatibus proprias concederemus entitates, neque hinc necessariò sequitur, quod ipse deducit, posse singulas se solis produci, & solitariè existere, quia ut supradictum est, multa proprias habent entitates, & existentias, sed cum aliis adeò necessariò connexas, ut cum illis produci petant, & corrumpi; maneat ergo formalitates in eadem re pluricatas non proprias habere entitates, & existentias, sed tantùm proprias rationes formales, merito quarum dicuntur ab invicem distingui formaliter ex natura rei.

163 Ex hac igitur explicatione Rei, & Realitatis, patet quomodo distinctio ex natura rei, seu præter opus intellectus generalissimè sumpta ut secernitur à distinctione rationis, & facta per opus intellectus, bene subdividatur in distinctionem ex natura rei realem, & ex natura rei formalem, & quomodo pluralitas rerum sit pluralitas simpliciter ac proindè sufficiens ad fundandam distinctionem verè, & simpliciter realem; pluralitas verò realitatum sit pluralitas tantùm secundum quid, ac proindè sufficiens tantùm ad fundandam distinctionem formalem, quæ quidem major est distinctione rationis, cum antevertat opus intellectus, minor tamen distinctione reali propriè dicta, quæ versatur inter rem, & rem, Dices, hanc subdivisionem non esse bonam, quia idem dividitur in seipsum, siquidem distinctio ex natura rei generalissimè sumpta, utà distinctione rationis secernitur, est realis. Resp. distinctionem ex natura rei genericè sumptam, ut est communis ad omnes distinctiones à parte rei, posse dici realem, quia reale dicitur transcendentaliter quicquid est præter opus intellectus, at non est realis realitate perfecta, & rata, quo pacto realis dicitur distinctio, quæ est inter rem, & rem, quæ est quædam species distinctionis ex natura rei in communi. Confirmatur hæc subdivisio, quia non quicquid in rerum natura reperitur, immediatè, & per se existit, vel tale est, ut possit propriam terminare productionem, sed quædam sunt entia participativè tantùm per entitatem alterius, quatenus sunt aliquitates illius, vel quidam gradus essentiæ illius, eique realiter identificati, & per ejus pariter existentia in rerum natura consistunt, in se autem formaliter nil obtinent præter rationes proprias formales, quarum una est diversa ab alia citrà quodcumque opus intellectus, ergo talis diversitas exindè exorta bene dici potest distinctio ex natura rei alterius omninò rationis à distinctione duarum rerum proprias entitates, & existentias habentium, consequentia patet, quia talis distinctio fundatur supra diversitatem rationum formalium eorum graduum, cùm ergo hæc diversitas rationum formalium sit à parte rei, & non per opus intellectus, ut infrà probabitur, planè sufficiens est ad inducendam distinctionem ex natura rei formalem inter illos gradus, assumptum verò probatur, quia in rebus non tantum datur esse Physicum, & existentiale, seu entitativum, sed etiam esse Metaphysicum purius, & magis defæcatum à conditionibus materialibus, licet non ab eo realiter discretum, undè in homine à parte rei non solum datur anima, & corpus, sed etiam animalitas, & rationalitas, quæ sunt duæ formalitates, & perfectiones alterius rationis in eadem Physica hominis entitate immersæ, ac imbibitæ per realem identitatem, undè sunt eadem omninò entitas realiter cum humanitate, nec aliud habent esse entitativum ab ea, benè tamen diversum esse formale, cumque inter se comparatæ sint alterius omnino rationis, & præter opus intellectus, quia una est potentialis ad aliam, non quia sic intellectus concipiat, sed quia sic inter se ordinantur à parte rei; hinc est ut inter se formalem distinctionem fundare dicantur præter opus intellectus.

164 Deindè, ut prosequamur alias subdivisiones, distinctio realis simpliciter dicta subdividi solet, ut dictum est in Logica loco citato in negativam, & positivam, & negativa dicitur, quæ intercedit inter ens, & non ens, vel inter duo non entia, ut inter materiam, & privationem, vel inter duas privationes, undè quia non est propriè inter rem, & rem, dicitur distinctio realis imperfecta; positiva est, quæ versatur inter duo entia realia, quorum unum realiter non est aliud, & hæc

& hæc est duplex, alia essentialis, alia accidentalis; essentialis est, quæ oritur inter duo ex principiis eorum essentialibus, & ita distinguuntur, quæ habent essentias specie, vel genere diversas, unde etiam dividi solet in genericam, & specificam, & hanc distinctionem essentialem inter aliqua duo vocat Doctor distinctionem realem naturarum 1. d. 1. quæst. 7. lit. FF. quia natura, & essentia in rebus idem significant; distinctio autem realis accidentalis est, quæ per principia accidentalia causatur, quo pacto homo albus, & niger dicuntur ab invicem distingui realiter accidentaliter per diversas formas accidentales ipsis inhærentes, ad quam distinctionem reduci potest distinctio numerica individuorum, quia licèt principium individuationis non sit accidens per accidens, & prædicamentale, potest tamen dici accidens sumendo accidens pro extraneo, quia esto pertineat ad substantiam individui, est tamen extra essentiam ejus, nam v. g. Petreitas non explicat quid sit Petrus, sed quis sit Petrus, unde cum non distinguat Petrum essentialiter ab alis individuis humanæ speciei, potest in hoc sensu dici accidens, & distinctio ab ipsa causata accidentalis, quam Doctor loc. cit. appellat distinctionem realem suppositorum, Denique alii adhuc subdividunt distinctionem realem in mutuam, & non mutuam, & rursus utramque in actualem, potentialem & virtualem; ita plerique Scotistæ, & præsertim Meurisi. loc. cit. c. 3. quas subdivisiones improbavimus loc. cit. Log. d. 1. q. 5. art. 2. ut prorsus inutiles, immò & repugnantes.

Distinctio autem ex natura rei formalis, quæ scilicet versatur inter realitatem, & realitatem, habet ipsa quoque suas subdivisiones, alia enim est formalis actualis, alia formalis virtualis, vel fundamentalis, ut alii loquuntur, & licèt non satis conveniens sit hic loquendi modus, quia formale opponitur virtuali, & fundamentali, undè distinctio ex natura rei formalis ex vi nominis significat distinctionem actualem, ut bene animadvertit Smisinch. cit. tract. 2. disput. 1. numer. 40. attamen quia Cajet. de ente, & essentia quæst. 12. cum aliis Thomistis sic eam appellant, placuit & nobis eadem licentia uti, ut hanc virtualem distinctionem Thomistis adeò familiarem ostenderemus aliquo pacto sub formali contineri, quantum ad id quod dicit à parte rei fundamentaliter, & inchoativè, licet quoad complementum, quod posteà accipit ab intellectu pertineat ad distinctionem rationis sub illo membro, quod dicitur rationis ratiocinatæ, ut postea dicemus. Distinctio itaque formalis actualis est, quæ versatur inter plures formalitates in eadem re Physica actu, & non virtute tantùm contentas, quæ proindè à parte rei citra quodcumque opus intellectus diversas habent rationes conceptibiles, quo pacto dicimus nos Scotistæ formaliter actualiter distingui perfectiones attributales in Deo, potentias in anima, & gradus Metaphysicos prædicamentales in quacumque re creata, quia nimirum isthæc omnia important perfectiones quasdam, seu realitates actu existentes in rebus, & non per meram nostri intellectus operationem, undè & earum distinctio non tantum virtualis esse debet, sed etiam formalis. Distinctio autem virtualis est, quæ versatur inter plures ejusdem rei formalitates, non actu, sed virtute tantùm in ea contentas; quod præsertim contingit, cùm eadem res simplicissima plures perfectiones continet, non formaliter, & actualiter, sed eminenter tantùm, & virtualiter, quæ virtualis continentia fundamentum præbet intellectui nostro res imperfectè concipienti, formandi de ipsa eadem re plures conceptus inadæquatos singulis illis perfectionibus in ea re virtualiter contentis correspondentes, illaque cogitandi inter se distinctas perindè, ac si actu in ea re reperirentur, qua de causa hæc virtualis distinctio dicitur etiam rationis ratiocinatæ, quatenus complementum, & actualitatem habet à negatione intellectus, & hoc pacto distinguuntur in Sole verbi gratia virtus calefactiva, defæcativa, liquefactiva, &c. quia tales virtutes non actu continentur in Sole secundùm suum esse formale, ut reperiuntur in igne, sed virtualiter tantùm, & eminenter, quia simplicissima forma Solis ob suam eminentem perfectionem æquivalet omnibus illis, undè dici potest, si non formaliter, & actualiter, saltem virtualiter multiplex.

165 Rursus, ut dictum est in Logic. loc. cit. identitas, & distinctio formalis tribus præsertim modis apud Scot. usurpari solet, quod maximè advertendum est, ne in vocabulo contingat æquivocatio; uno modo aliquid dicitur idem formaliter alicui, quando est de ratione formali illius, seu ingreditur conceptum ejus quiddditativum, & è contrà illud dicitur distingui formaliter ab aliquo, quod non est de ratione formali ejus, quia esse idem formaliter alicui est esse de essentia illius, & in hoc sensu loquitur Doctor de identitate, & distinctione formali 4. distinct. 12. qu. 1. & coincidit cum identitate, & distinctione essentiali, de qua loquitur Scot. quol. 1. D. Alio modo aliquid dicitur idem formaliter aliqui, cum illud includit in sua ratione formali; distinctum verò, cum illud non includit, quo sensu de identitate formali loquitur Doct. 1. distinct. 2. quæst. 7. H. H. cum inquit, voco autem identitatem formalem ubi illud, quod dicitur sic idem, includit illud, cui dicitur sic idem in sua ratione formali, & per consequens in primo modo dicendi per se, & hic modus distinctionis, ac identitatis formalis est minus proprius, & frequens. Tertio tandem modo ea dicuntur idem formaliter, quæ eandem formalitatem habet, & eandem rationem conceptibilem, & è contra ea dicuntur distingui formaliter, quæ habent aliam, & aliam formalitatem, seu rationem conceptibilem, & hic est verus, & proprius modus identitatis, ac distinctionis formalis, de quo loquitur Doctor 1. d. 8. q. 4. cum ait, divina attributa ab invicem formaliter distingui, quia ratio bonitatis non est ratio sapientiæ. Hæc autem identitas potest esse duplex, ut benè notavit Faber in suis formalit. alia adæquata; alia inadæquata, adæquata est eorum, quorum nihil continetur in ratione formali unius, quod non continetur in ratione formali alterius; & sic homo, & humanitas dicuntur formaliter idem; inadæquata verò est eorum quorum non omne, quod includitur in uno, in altero quoque includitur, quamvis aliquid unius includatur in altero, sic homo, & animal adæquatè sunt idem, & inadæquatè sunt diversa, quia homo dicit, quicquid dicit animal, & aliquid amplius. Denique distinctio rationis, quæ erat alterum membrum ex opposito condividens distinctionem, ut sic, cùm distinctione ex natura rei, seu præter opus intellectus, subdividi solet in distinctionem rationis ratiocinantis, quæ non habet fundamentum in re, & rationis ratiocinatæ, quæ habet fundamentum in re, ut infra magis declarabitur, quas omnes divisiones, & subdivisiones jam antea in Logica assignavimus, opus tamen fuit hic eas breviter rursus repetere, ut videretur an numerus distinctionum ab aliis assignatus deficiat, vel sit superfluus.

ARTICULUS III.

Censura aliarum opinionum.

166 Ex dictis facile constare poterit, in quo deficiant opiniones singulæ superius relatæ ab initio articuli præcedentis circa numerum distinctionum. Thomistæ ponentes duo duntaxat genera primæ distinctionum scilicet realis, & rationis; in hoc benè procedunt, quod faciunt divisionem bimembrem, nam omnis bona divisio, ut constat ex Logicis, vel debet esse bimembris, vel ad bimembrem reduci, si commodè fieri potest, aut saltem ad pauciora membra, quantum est possibile, tum quia sic assignando numerum distinctionum benè coaptant, & coadæquant passionem cum proprio subjecto, ut sicut omne ens aut est reale, aut rationis, ita omnis distinctio sit aut realis, aut rationis, ut bene demonstrant rationes eorum. Cæterum in multis aliis deficiunt, nam cum res, & ens, ut distinguitur contra nihil, & contra ens rationis magnam habeat latitudinem, & diverso modo ad inferiora descendat, nam non quicquid à parte rei existit, eodem modo existit, ut supra dictum est, & adhuc magis infra patebit, nam aliquid existit, ut res habens in recto propriam essentiam, & existentiam, aliud ut realitas, & aliquitas isthæc tantùm habens in obliquo, ac per identitatem maxima confusio generatur, dum distinctio realis assignatur, ut solum membrum summum distinctionis, ut sic, & infecundum, nam per hoc significatur quicquid à parte rei distinguitur ab alio, quomodocumque distinguatur, dummodo distinctio sit actualis, & antevertens opus intellectus, distingui realiter, & ut rem à re, adeòut vel sint actu separata, vel saltem separabilia, quod absolutè falsum est, ut constat ex dictis, & dicendis. Conf. quia non bene enunciatur uniformiter, & sine ullo discrimine distinctio realis de variis rebus, quæ essentiam, & existentiam diverso modo participant, nam facile poterit quisque decipi applicando eundem modum realis distinctionis diversis rebus existentiam diverso modo participantibus, ergo ad evitandam hanc confusionem, & ad cautius procedendum in rerum discretione, designari debent plures modi distinctionis a parte rei, quam si placet appellare realem, dici debebit dari plures modos distinctionis realis; melius tamen consultum erit cùm Scotistis per appropriationem nominis illam tantum distinctionem simpliciter, & absolutè realem vocare, quæ versatur inter rem, & rem & aliam rursus admittere à parte rei, quæ in eo sensu non dicatur realis, & quia versatur inter realitatem, & realitatem, seu formalitatem, ac ratione proprio nomine dicatur distinctio formalis. Immò ipsa distinctio virtualis, quam, & Thomistæ admittunt, licèt quatenus complementum & actualitatem ab intellectu recipit, benè ad distinctionem rationis pertineat; ea tamen ratione, qua fundamentaliter, ac veluti inchoate reperitur in rebus modo prædeclarato; poterit quoque pertinere aliquo pacto ad distinctionem ex natura rei.

Nominales vero adhuc magis deficiunt, quam Thomistæ, circa assignationem distinctionum, quia nedum distinctionem realem, seu à parte rei infimam ponunt; & infecundam, seu in alia membra indivisibilem, ut faciebant Thomistæ, sed ipsam quoque distinctionem rationis, vel negant propriè de ipsa loquendo, vel saltem sterilem faciunt, & infæcundam, dum negant ipsam dividi in distinctionem rationis ratiocinantis, & ratiocinatæ, vel si eam aliqui concedunt, adhuc non bene explicant per ordinem ad connotata extrinseca, ut postea patebit contra ipsos errant ergo ex duplici capite, quia omnem distinctionem realem, & omnem quoq; rationalem ponunt in omnibus eiusdem omnino rationis, nec assignant ulteriores gradus earum, quod adhuc maiorem ingerit confusionem, quam modus dicendi Thomistarum, sed plura contra Nominales habebimus infrà.

Ægidiani autem non satis exprimunt, quid intelligant per illam distinctionem innatam extremis, & per aliam, quam dicunt immediate à ratione fabricatam, si enim per primum genus distinctionis intelligunt distionem realem, seu à parte rei, ut sic, & per aliud ipsam distinctionem rationis, licet in explicanda distinctione à parte rei utantur peregrino vocabulo, & in aliis Scholis inusitato, il-

la divisio admitti debet, ut legitima; at malè postea dicunt distinctionem innatam extremis posse competere duobus entibus rationis, perindè ac duobus entibus realibus; ita nimirum distingui à parte rei genereitatem, & specieitatem, sicut Sortem, & Platonem, hoc enim falsum est, nam distinctio realis, quæ reperitur inter Sortem, & Platonem, inter equum, & hominem, est realis simpliciter, & omninò independens ab opere intellectus, sed quæ reperitur inter duas secundas intentiones, vel inter duo figmenta, ut hircocervum, & Sphyngem, dicitur distinctio realis tantum secundum quid, & proportionaliter, quatenus quicquid convenit simpliciter enti reali, hoc totum proportionaliter applicatur enti rationis, quatenus concipitur ad modum illius, undè duæ secundæ intentiones specie differentes dicuntur realiter distingui, quatenus concipiuntur ad modum duarum specierum realium, ac realiter differentium, re tamen vera distinctio, quæ inter illas versatur, est simpliciter rationis, quia non anteverti quodcumque opus intellectus, sed aliquo pacto ab ipso dependet mediatè, vel immediatè. Si dicas totum hoc gratis Ægidianos fore concessuros, quia inter distinctionem innatam consequentem extrema realia, ac extrema rationis hoc ponunt discrimen, quod illa nullum supponit opus rationis prævium, vel concomitans, sed quæ consequitur extrema rationis, supponit opus rationis saltem prævium. Si, inquam, ita dicatur, tunc per distinctionem innatam extremis, quæ contradistinguitur à distinctione immediatè fabricata à ratione, nequibit intelligi distinctio ex natura rei antevertens quodcumque opus intellectus, sed aliqua distinctio talis, quæ sub se comprehendat etiam distinctionem supponentem opus rationis prævium, & contradistinguatur à distinctione immediatè fabricata per rationem; & tunc illa non erit prima divisio distinctionis, ut sic, quæ talis esse debet, ut omnino prima genera distinctionum constituat, quod distinctio ex natura rei sit illa, quæ antevertit omne opus intellectus, nec ab eo dependet immediatè, nec mediatè, & distinctio rationis sit illa, quæ non antevertit omne opus intellectus, sed ab eo dependet immediatè, vel saltem mediatè; multa alia falsa continet ille dicendi modus, quæ sine gravi censura præterenuda non essent, sed quia non admodum yiget in scholis, supersedeo.

167 Scotistæ antiquiores nimium augebant numerum distinctionum, ac identitatum, quia quædam illarum sunt superfluæ, & aliæ sunt reducibiles ad alias, tum quia in eo assignando regulæ bonæ divisionis non observantur, cum enim aliquod commune in inferiora dividitur, debent ea assignari, quæ immediatè se habent ad rationem communem, nam si per membra mediata, & ultima fiat, Divisio nimis confusa evadit, & penè infinita membra excogitari possent, ut si animal statim divideretur in animal rationale, rudibile, hinnibile &c. non est bona divisio, sed immediatè dividi debet in rationale, & irrationale, & hoc rursus in alia membra per ordinem, nam membra communiora præcedunt minus communia. Quod autem quædam illarum distinctionum sint superfluæ, & una coincidat cum alia, probant id præsertim Burlifer in Formalitatibus, & Faber cit. cap. 9. de distinctione ex natura rei, & formali, quia dicebant Antiquiores Scotistæ illa distingui ex natura rei, de quibus prædicata contradictoria verificari possunt citra opus intellectus, & ita distinguebant definitionem, & definitum, superius, & inferius, subjectum, & passionem; cum igitur de illis tantum verificari possint contradictoria à parte rei, quę diversas habent definitiones, & conceptibilitates, nam quæ in eodem conceptu conveniunt, eadem quoque habent prædicata, & quæ competunt uni, competunt etiam alteri, atque ideò contradictoria fundare non possunt, hinc clarè deducitur eandem prorsus esse distinctionem ex natura rei, & distinctionem formalem, quæ constituitur per diversas conceptibilitates plurium realitatum, quæ ratio tenet ad hominem, non absolutè loquendo ex dicendis numer. 170. Conf. ex ipsis exemplis, quæ adducebantur pro distinctione ex natura rei de inferiori, & superiori, subjecto, & passione, nam isthæc re vera formaliter inter se distinguuntur, cum alia sit ratio formalis superioris, alia inferioris, alia subjecti, alia passionis, in qua aliętate rationum formalium fundantur contradictoria de illis enunciabilia. Dices, saltem urgere exempla de modo intrinseco respectu rei, cujus est modus, & de definitione, ac definito, hæc enim minorem admittere videntur distinctionem, quam sit formalis, quia modus intrinsecus non est propriè formalitas, cum non sit de se conceptibilis absque re, cujus est modus, ut dictum est cum Doctore disput. 2. quæst. 6. artic. 1. pluribus in locis; sic etiam neque definitio, & definitum dicunt diversos conceptus objectivos, cum non differant, nisi secundum explicitum, & implicitum, cum ergo hæc non distinguantur formaliter, & adhuc distinguantur præter opus intellectus, & plusquam ratione, quia fundant prædicata contradictoria ex natura rei, restat, quod distinguantur distinctione minori, quæ pariter dicatur ex natura rei. Resp. neque ratione modi intrinseci, neque ratione definitionis, ac definiti assignari debere distinctionem ex natura rei, ut speciem contradistinctam à distinctione formali, quia distinctio modalis, qua modus intrinsecus distinguitur à re, cujus est modus, bene reducitur ad distinctionem ipsam formalem, ut dictum est disput. 1. cit. Logic. quæst. 5. artic. 2. declarando distinctionem formalem, neque ex hoc, quod modus propriè non sit formalitas, quia non est seipso præcisè conceptibilis, sed necessariò petit concipi cum re, quam modificat, sequitur, quod distinctio modalis non sit formalis, sed tantùm sequitur, quod non est formalis perfecta, sed quasi imperfecta ratione alterius extremi deficientis à ratione veræ formalitatis; qualis autem distinctio proprie verseturinter definitionem, & definitum, declaratum est disput. 1. Logic. quæst. 4. artic. 2. nam ipsa quoque ad formalem reduci potest modo ibi explicato, vel est rationis ratiocinatæ. Vid.

168 Sed adhuc clarius, & evidentius juxta principia nostra potest hoc ipsum probari contra Scotistas, nimirum distinctionem ex natura rei non constituere speciem diversam à distinctione formali, quia propriè, & in rigore loquendo distinctio ex natura rei non est aliqua species infima distinctionis, ut sic, sed primum omninò genus contradistinctum à distinctione rationis; nam, ut diximus, distinctio genericè sumpta dividitur primo, & adæquatè in distinctionem ex natura rei, seu præter opus intellectus, & in distinctionem rationis, seu per opus intellectus, & hoc etiam fatetur Trombet. artic. 2. Formalit. in fine §. *pro declaratione*, non ergo est species contradistincta à distinctione formali, sed potius genus ad eam, & ad distinctionem realem propriè dictam, & in utraque essentialiter inclusa, ut genus in suis speciebus. Tum quia contradictio verificata de duobus extremis ex natura rei, & præter opus intellectus, sufficiens utique signum est ad arguendam similem distinctionem inter illa, non tamen determinatè realem, vel formalem, sed indifferenter, quia sunt entia contradictoria inducentia distinctionem realem, ut contradictio constituens primum principium scilicet, esse, & non esse, ergo contradictio ex natura rei, ut sic, non constituit determinatam speciem distinctionis contradistinctam à reali, & formali, ut dicebant antiquiores Scotistæ, sed potius genus ad utrumque indifferens, atque ita patet, identitatem, & distinctionem formalem reduci ad distinctionem ex natura rei, ut sic, veluti membrum eam condividens contra distinctionem realem propriè dictam, ita quod distinctio ex natura rei non ponit in numerum, sed est genus ad omnes distinctiones quomodocumque antevertes opus intellectus, quod primò dividi debet in distinctionem ex natura rei realem, quæ versatur inter rem, & rem, & in distinctionem ex natura rei formalem, quæ versatur inter realitatem, & realitatem, & deinceps in alias, ut supra factum est tenendo totam seriem identitatum, & distinctionum. Dices cum quibusdam Scotistis, quod quamvis distinctio ex natura rei, ut sic, non ponat in numerum cum distinctione formali, ut species ab ea condistincta, saltem distinctio modalis debet poni species ab ea distincta, nec dici potest cum ea coincidere, aut ad ipsam reduci, veluti ejus membrum, quia distinctio formalis cadit inter duas formalitates, modus autem licet dicat realitatem, non tamen formalitatem, quia non habet rationem ex se præcisè conceptibilem, tum quia distinctio modalis est minor distinctione formali, ut colligitur ex Scoto 1. d. 3. quæst. 2. lit. E. ergo distinctio modalis non potest ad formalem pertinere.

Resp. quod sicut distinctio modalis modi extrinseci à re, cujus est modus, ut figuræ à quantitate, sessionis à sedente &c. pertinet ad distinctionem realem, & dici debet realis distinctio, licet quasi imperfecta ratione alterius extremi deficientis à ratione rei, ut in Logica dictum est, & infra quæst. 10. dicemus contra Recentiores facientes eam speciem distinctam à distinctione reali; sic pariter in proposito distinctio modalis vertens inter rem, & modum ejus intrinsecum, ut inter essentiam, & existentiam Deum, & infinitatem poni debet formalis, licet quasi imperfecta ratione alterius extremi deficientis à ratione vera formalitatis. Sed nec etiam multum curarem, si quis dividere vellet distinctionem ex natura rei, ut sic, in eam, quæ versatur inter rem, & rem, & in eam, quæ versatur inter realitatem, & realitatem, & hanc postea rursus in eam, quæ versatur inter realitatem, & realitatem, quæ etiam sunt formalitates, & propriè dicatur distinctio formalis, & in aliam, quæ versatur inter solas realitates, quantum una deficit à ratione formalitatis, & hæc dicatur distinctio modalis. Verùm sic dividendo, & constituendo seriem distinctionum ex natura rei, duo incurrimus incommoda, unum est, quod nomen non habemus ad explicandam illam distinctionem, quæ versatur inter realitatem, & realitatem, non enim dici potest distinctio ex natura rei, quia hoc est nomen generis, neque distinctio realis, quia hoc est nomen oppositæ speciei, quæ versatur inter rem, & rem, neque distinctio formalis, quia hoc est nomen unius speciei sub ipsa assignatæ, quæ dividebatur contra distinctionem modalem; alterum incommodum est, quia cum currat proportio inter distinctionem modalem tam modi intrinseci, quam extrinseci à re, cujus sunt modi, quia sicut intrinsecus deficit à ratione formalitatis, ita extrinsecus deficit à ratione rei propriè dictæ, si hæc de causa volumus nos Scotistæ distinctionem modi intrinseci à re, cujus est modus, constituere propriam speciem diversam à distinctione formali, eadem quoque ratione licebit Recentioribus distinctionem modi extrinseci à re, cujus est modus, ponere speciem distinctam à distinctione reali; sicut ergo hoc ipsis negamus, volumusque eam distinctionem modalem pertinere ad realem distinctionem licèt imperfecta quadam ratione, sic pariter discurrere debemus de distinctione nostra modali, nempe modi intrinseci, quod possit, ac debeat ad formalem reduci, ut fusius infra qu. 10.

169 Quod autè pertinet ad alias tres species Identitatis, & Distinctionis, nimirùm essentialis, se totis subjectivè, & se totis objectivè quas

quas vetustiores Scotistæ assignabant, ut species à cæteris condistinctas, jam ostensum est disp. 1. Log. cit. q. 5. art. 2. in fine reduci omnes ed realem, vel formalem; nam ut ibi dictum est, identitas, vel distinctio essentialis solet duplici modo usurpari, uno modo illa dicuntur eadem essentialiter, quæ in eadem natura, & essentia communicant, & è contra illa dicuntur essentialiter distincta, quæ habent diversas essentias, alio modo illud dicitur esse idem essentialiter alteri, quod ejus intrat essentialem conceptum, ejusque essentiam intrinsecè constituit, & è contra illa dicuntur hoc pacto essentialiter distincta, quorum unum non est de essentia alterius, nec ejus formalem ingreditur conceptum, jam autem constat ex dictis art. præc. quod uno modo sumpta distinctio essentialis pertinet ad distinctionem realem, & alio modo ad formalem; primo quidem modo inspecta pertinet ad distinctionem realem naturarum genericam, vel specificam supra assignatam n. 164. quia natura, & essentia in rebus idem significant, undè quæ diversas habent naturas genericè, vel specificè, diversa quoque habent essentialiter, nam unaquæque res propriam debet essentiam, & diversitas res sunt quoque diversæ essentiæ. Dices, non omnia distinctia realiter, distingui quoque essentialiter, nam divinæ personæ inter inter se realiter distinctæ, non tamen essentialiter, quia idem identificantur uni essentiæ singularissimæ. Hoc parum urget, quia personæ in divinis distinguuntur realiter distinctione reali suppositorum, non autem distinctione reali naturarum, quam dicimus coincidere cum essentiali distinctione, imò ut sic sunt idem realiter, & quod distinctio essentialis in hoc sensu coincidendo cum distinctione reali naturarum, nedum ex Scoto manifestè colligitur loc. cit. 1. d. 4. q. 7. FF. sed etiam docet ibidem Paulus Scriptor & 1. d. 1. 1. qu. 2. nam ibi distinguens cum Scoto distinctionem realem in distinctionem realem suppositorum, & naturarum, hanc vocat essentialem, & cum essentiali confundit, & sic etiam loquitur Tat. in 1. d. 1. q. 2.

Si verò identitas, vel distinctio essentialis secundo modo sumatur, ut nimirum illud dicatur essentialiter idem alteri, quod intrinsecè constituit essentiam illius, & è contra essentialiter distinctum, quod non est de conceptu ejus essentiali, in hoc, inquam, sensu ut urpata palam est, quod pertinet ad primum modum identatis, & distinctionis formalis ex tribus assignatis supra n. 165. ubi illud dicebatur idem formaliter alicui, quando erat de conceptu ejus essentiali, ut animal, & rationale respectu hominis, & è contra illud sic dicebatur formaliter distingui ab eo, quando non erat de ejus quidditativo conceptu, & quidem si observetur modus philosophandi Scoti, numquam ipse loquitur de distinctione, aut identitate essentiali, aut quidditativa, nisi istas confundendo cum identitate, & distinctione reali, aut formali, ita 2. d. 16. q. un. confundit distinctionem formalem, & quidditativam, & 1. d. 2. loc. cit. confundit identitatem essentialem cum identitate reali naturarum. Distinctionum verò se totis subjectivè, & se totis objectivè numquam (quod viderim) meminit, & ideo istas quoque dicendum est ad illas reduci posse, & debere, nimirum vel ad realem, vel ad formalem, nam si esse idem se totis subjectivè est in aliqua realitate potentiali per differentias contrahibili convenire, profectò identitas hæc, eique opposita distinctio pertinet ad identitatem, vel distinctionem realem naturarum, quæ potest esse generica, vel specifica loquendo de identitate, non quæcumque conveniunt in aliqua communi realitate per differentias contrahibili, sunt idem ratione illius genericè, vel specificè, & quæ ita non conveniunt, ut Deus, & creatura differunt plusquam specie, & genere, quæ est maxima omnium distinctio realis essentialis. Et pariter ad eandem identitatem, & distinctionem realem naturarum potest reduci identitas, & distinctio se totis objectivè, nam si aliqua conveniunt in aliquo communi concepto objectivo, quantumcumque transcendenti, dummodo hic sit quidditativus, dici possunt esse ejusdem naturæ transcendenter, seu in prædicatis transcendentibus, quod si aliqua reperiantur adeo diversa, ut nec in conceptu ipso entis quidditativè conveniant, quemadmodum Scotistæ de ultimis differentiis dicere solent, ista equidem distinctionem habebunt realem naturarum, & quidem in supremo omnium gradu, qua ratione sic different ia dici solent primò diversa, idest diversæ omninò naturæ, & in nullo prorsus quidditativa convenientia; possunt etiam hujusmudi distinctiones & identitates se totis subjectivè, & se totis objectivè ad identitatem, & distinctionem formalem modo declarato in Logic. loc. citat. reduci.

Hinc patet, frustrà Saxium cit. nu. 157. laborare, dum infudat assignare sufficientiam illius septenarii numeri, veluti specierum abinvicem distinctarum, nam modo ostensum est distinctionem, & identitatem essentialem, subjectivam, & objectivam reduci ad realem, & formalem, & has tandem immediatè contineri sub identitate, ac distinctione ex natura rei, veluti sub genere generalissimo cujuscunque distinctionis habentis esse præter opus intellectus, unde illa Saxi sufficientia non est bona, & ferè in singulis combinationibus deficit, ut singulas percurrenti patebit, nam nolo in hoc contenere tempus, sed præsertim in prima combinatione invenitur vitiosa, quia prima omninò divisio distinctionis, & identitatis, ut sic, esse debet in realem, & rationis, sicut ens transcendentissimè sumptum omninò prima divisione distribuitur in ens reale, & non ens rationis, talis autem distributio non habetur in prima combinatione illius sufficientiæ; undè magis obvia, & melior reddi potest sufficientia numeri identitatum, & distinctionum à nobis superius assignati hoc pacto, præter distinctionem, & identitatem rationis omne aliud genus distinctionis, & identitatis debet antecedere operationem intellectus, alias non esset à distinctione rationis diversam, sed opus intellectus antecedere nequeunt, nisi distinctio realis rei, & rei, & distinctio formalis realitatis, & realitatis, ergo sub distinctione ex natura rei, seu præter opus intellectus hæc tantùm duo genera, vel subalternæ species assignari debent, & non plures; probatur minor, quia quæcumque reperiuntur in rerum natura antè opus intellectus, aut sunt res, aut realitates rei, cætera namque aut sunt extrinsecæ denominationes, aut pura entia rationis, aut enim aliquid participat in recto essentiam, & existentiam in rerum natura, & sic est res, aut participat eam in obliquo duntaxat, quia nempè est aliquid rei per identitatem, ut gradus quidam essentiæ illius, & sic est realitas, ergo omnis distinctio antecedens opus intellectus, aut erit rerum, ac ideò realis, aut realitatum, atque ideò formalis, & ad eas aliæ reduci debebunt, quæ remanent ex illo numero septenario modo jam declarato.

170 Scotistæ verò, illi, qui septenarium numerum Formalistarum ad ternarium reduxerunt diminuendo illum numerum benefecerunt, quia non sunt entia sine necessitate multiplicanda, & ternarius ille numerus sufficiens est scilicet, distinctio realis, distinctio formalis, & distinctio rationis, itaut formalis mediet inter utramque, quatenus est major ista, quia est præter opus intellectus, & major illa, quia non versatur inter rem, & rem, ut illa, sed inter realitatem, & realitatem, & reliquæ distinctiones jam pridem à Formalistis assignatæ facilè ad istas reducuntur; Cæterum adhuc & ipsi in duobus deficiunt, primò deficiunt in hoc, quod hæc tria genera, vel species identitatum, & distinctionum assignant, ut membra immediatè dividentia identitatem, & distinctionem in communi, ut sic, quod licèt verum sit de identitate, & distinctione rationis, falsum tamen est de reali, & formali, quia istæ non immediatè se habent ad identitatem, & distinctionem in communi, neque immediatè opponuntur identitati, & distinctioni rationis, sed mediatè, quatenus ambæ sunt distinctiones repertæ in rebus ex natura rei, & citra apus intellectus, undè distiocthones immediatè dividentes distinctionem in communi sunt distinctio per opus intellectus, & distinctio præter opus intellectus, quæ post tea dividitur in realem & formalem, ut genus in suas species, ut sæpè dictum est. Conf. quia si aliquod genus assignaretur, quòd immediatè divideret rationem communem, ut sic, aliud verò, quod non immediatè divideret, nimis confusa esset divisio, & penè infinita membra dividentia excogitari possent, & esset contra leges bonæ divisionis, quæ sic procedere debet, ut prius ratio communis in membra immediatè se habentia distribuatur, deindè hæc ipsa membra subdividantur, si fuerint fœcunda, talis autem est divisio facta identitatis, & distinctionis in communi per illum ternarium numerum, nam distinctio rationis utique immediatè se habet ad rationem in communi dividendam, sed distinctio realis, & formalis non eam respiciunt immediatè, sed mediatè, ut nunc probatum est, ergo licèt membra divisionis illius in se sint vera, quia sunt necessaria, modus tamen illa assignandi non est bonus.

Deindè errant in reductione illarum identitatum, & distinctionum, quas putant superfluere, & præsertim in hoc, quod distinctionem ex natura rei reducunt ad formalem, cùm potius res è contra se habeat, quod distinctio formalis reducenda est ad distinctionem ex natura rei, veluti ipsius membrum, quia distinctio ex natura rei est genus supremum cujuscumque distinctionis, quæ habet esse in rebus præter opus intellectus, ut deductum est num. 168. undè & ratio, qua probant Burlifer, & Faber distinctionem ex natura rei coincidere omninò cum distinctione formali, absolutè non tenet, sed tantùm ad hominem, ut dictum est num. 167. ex hypothesi, scilicet quod distinctio ex natura rei constitueret speciem peculiarem ab aliis condistinctam, & constitueretur per verificationem duorum contradictoriorum de eadem re, ut dicebant Formalistæ, quorum utrumque est falsum, quia nec distinctio ex natura rei est peculiaris speciei distinctionis præter opus intellectus, sed genus supremum ad omnes tales, nec contradictio ex natura rei infert tantùm distinctionem formalem, ut arguebant Fab. & Burlifer, sed indifferens est, ut judicant distinctionem realem, vel formalem juxta qualitatem contradictionis, nam contradictoria possunt esse talia, ut etiam inferant distinctionem realem, sicut esse, & non esse, esse productum, & non esse productum. Ex quo etiam fit, multas propositiones ab istis Scotistis assertas de distinctione ex natura rei esse falsas, ut cum Burlifer inquit, quæcumque distinguuntur ex natura rei, distingui formaliter, & è converso, quod ipse probat, quia quæcumque distinguuntur ex natura rei, dicunt aliam, & aliam rationem formalem, sed quæcumque dicunt aliam, & aliam rationem formalem distinguuntur formaliter, ergo quæcumque distinguuntur ex natura rei distinguuntur formaliter; falsa, inquam, est ilia propositio assumpta à Burlifero, quia numquam superius convertitur cum inferiori, undè licet verum sit, quod omnis homo est animal, non tamen è contra omne animal est homo, cum ergo distinctio ex natura rei ex dictis sit supremum genus ad distinctionem realem, & formalem, quia utraque habet esse præter opus intellectus, & est innata extremis

ex natura ipsorum, licèt verum sit, quæcumque formaliter distinguuntur distingui ex natura rei, quia ab inferiori ad superius affirmativè tenet, non tamen è contra quæcumque distinguuntur ex natura rei, distinguuntur formaliter ob rationem allatam; neque probatio a Burlifero ad hoc inducta valet, cùm enim inquit, quæcumque distinguuntur ex natura rei, dicere aliam, & aliam rationem formalem, & omnia talia formaliter distingui, hoc non est absolutè verum, si per aliam, & aliam rationem formalem intelligit, ut videtur ex ejus dictis, aliam formalitatem, nam distinctio ex natura rei, ut sic, ut est genus ad realem, & formalem præscindit ab alietate rei, & rei formalitatis, & formalitatis, & præcisè dicit alietatem duorum extremorum præter opus intellectus, sive hæc alietas sit dumtaxat realitatum, vel formalitatum, quæ alietas constituit distinctionem formalem, sive etiam sit alietas rerum, quæ constituit distinctionem realem propriè dictam. His itaque Scotistis tria solùm genera, vel species admittentibus identitatem, & distinctionem, nempe realem, formalem, & rationis, gratis concedimus nullam aliam distinctionem admitti debere antecedentem opus intellectus præter realem, & formalem, sic enim expresè docuit Scot. 1. dist. 2. q. 7. GG. ubi præter distinctionem rationis in intellectu nullam aliam ponit distinctionem rationis antecedentem operationem intellectus, nisi unam, quam inquit esse manifestam scilicet rei, & rei, & à nullo negatur, & aliam immanifestam, quæ est realitatis, & realitatis, & nullius alterius distinctionis mentionem facit; verùm negamus has distinctiones immediatè opponi distinctioni rationis, & immediatè cum ipsa dividere distinctionem in communi ad distinctionem per opus intellectus, & præter opus intellectus ob rationem allatam.

171 Neutrales, qui triplex quoque genus distinctionum, ac identitatum assignabant, scilicet rationis, realem, & modalem, per quam intelligebant distinctionem modi extrinseci, & physici a re modificata, non autem modi intrinseci, & metaphysici, ut loquuntur Scotistæ, errant & ipsi multipliciter. Primò quia hanc suam distinctionem modalem faciunt speciem distinctam, & disparatam à distinctione reali, quod falsum est, nam & hæc quoque distinctio realis est respiciendo naturam distinctionis in se, licet sumpta denominatione ab uno extremo dicatur modalis; hoc autem evidenter probatur ex præcipuo signo distinctionis realis, qui est separabilitas, modi enim isti, de quibus hic est sermo, sunt separabiles à subjecto absque eo, quod aliquid entitatis subjecti deperdatur, ergo verè distinguuntur distinctione à parte rei reali, consequentia patet, quia quotiescumque aliquid separatur ab alio absque eo quod illud aliquid de sua entitate deperdat, signum est, id, quod separatur, distinctam habere entitatem ab eo, à quo separatur, alioquin de eodem verificaretur contradictio, assumptum quoque non est minus evidens, nam sessio separatur à sedente sine amissione alicujus intrinsecæ entitatis ipsius sedentis, figura separatur à quantitate absque amissione alicujus partis quantitatis, ut de se patet in rebus fluidis. Et hac ratione, quæ mihi demonstrare videtur, convictus Pasqualig. tom. 2. Metaphysic. disput. 51. sec. 2. numer. 6. fatetur hanc distinctionem modalem, si consideretur secundum seipsam formaliter in ratione distinctionis esse æquè realem, ac illa, quæ est inter rem, quod etiam concedunt Hurtad. disput. 6. Metaphysic. sec. 2. subsec. 1. & Arriag. disput. 1. Metaphysic. sec. 4. numer. 97. & infra quæst. 10. probabitur ex professo. Deindè quando concederetur etiam distinctionem hanc modalem constituere speciem condistinctam, & disparatam à distinctione reali, ut contendunt Suarez, Morisan. Averi. & alii, adhuc non benè distribueretur distinctio, ut sic immediatè in illa tria membra, quia ut sæpè dictum est, cum aliquod superius in sua inferiora dividitur, debent ea assignari, quæ immediatè se habent ad rationem communem, sed distinctio realis, & modalis non immediatè se habent ad distinctionem, ut sic, in sua tota communitate, sed immediatius ad eam se habet distinctio ex natura rei (prout contradistinguitur à distinctione rationis, nam valet dicere, quod tam distinctio realis, quam modalis est distinctio à parte rei, & præter opus intellectus, non è contra, cum ergo distinctio realis, & modalis sint species subalternæ distinctionis ex natura rei, sic non debent assignari, ut membra immediatè dividentia distinctionem in tota sua amplitudine. Subdivisionem verò illam distinctionis realis in adæquatam, ac inadæquatam per modum includentis, & inclusi, quam Recentiores iidem assignabant, & præcipuè ponebant inter totum, & partes, non inficior, addo tamen, quod cum non detur solùm totum physicum, sed etiam Metaphysicum, & Logicum, poterit hæc distinctio includentis, & inclusi ad varia genera distinctionum pertinere pro qualitate totorum, atque ideò monui supra numer. 165. hanc subdivisionem applicari quoque debere identitati, & distinctioni formali ad cognoscendam ritè identitatem, & distinctionem vertentem inter gradus Metaphysicos superiores, & inferiores in serie prædicamentali, qui invicem ordinantur per modum includentis, & inclusi.

Postremò neque Neoterici illi, quos refert, & sequitur Amic. loc. cit. ponentes quatuor genera distinctionum, scilicet realem, rationis, modalem in sensu Recentiorum, & formalem in sensu Scotistarum, censuram omninò evadere possunt; deficiunt enim in primis admittendo distinctionem illam modalem Recentiorum, ut speciem condistinctam & disparatam à distinctione reali, quod diximus esse falsum, ut posteà quæst. 16. videbimus. Rursus cum cæteris deficiunt, quia tres illas distinctiones, quas ut reales agnoscunt; seu præter opus intellectus, assignant ut membra immediatè dividentia distinctionem, ut sic, quod contrà alios non semel impugnatum est. Et tandem sufficientia illa, ex qua colligunt quaternarium illum numerum, non satis legitima est, falso namque nititur fundamento, quod distinctio omnis rerum sumatur in ordine ad existentiarum distinctionem, quando enim id concederetur de distinctione reali, nequaquam tamen verificatur de distinctione rationis, immò nec de distinctione formali, etiamsi sit distinctio præter opus intellectus, quia hæc attenditur ut videbimus, penes varias rationes formales plurium formalitatum præscindendo ab existentia rei, cujus sunt formalitates, ut magis explicabitur infra.

QUÆSTIO VIII.

De natura Identit. & Distinct. realis.

172 Constituto numero Identitatum, & distinctionum secundùm genera, & species, nunc speciarum principalium, & quæ magis in scholis circumferuntur, explicanda est natura & conditio, & quia inter omnes distinctiones major, & magis obvia est distinctio realis, prius de ista tractabimus, mox de aliis. Quamvis autem identitas sit distinctione prior à toto genere, ut dictum est quæst. præc. artic. 1. in fine, tamen quia distinctio nobis manifestior est identitate, in explicanda natura cujuscumque Identitatis & distinctionis, semper prius de distinctione loquemur, quam de Identitate; adeòut, quemadmodum unitas, esto sit divisione prior, tamen per negationem divisionis expliceari solet, ut potè quæ nobis est notior, sic etiam in propolito quæslibet Identitas in particulari dignosci, & explicari debeat per negationem talis, vel talis distinctionis, etiamsi in se aliquid positivum importet, ficut unitas. Cùm autem in hac quæstione naturam distinctionis realis vestigamus, non utique sumitur distinctio realis in tota sua amplitudine, prout secernitur à distinctione rationis, & coincidit cum distinctione ex natura rei, seu quæ habet esse præter opus intellectus, quia in hoc sensu non est species ab aliis condistincta, sed est genus ad omnes distinctiones, quæ habent esse præter opus intellectus, quomodocumque illud habeant; sed sumitur pro distinctione reali propriè dicta, quæ etiam dici solet distinctio realis entitativa, ut distinguatur à distinctione formali, quæ etiamsi reperiatur inter extrema sua ex natura rei, tamen non dicitur realis in hoc sensu, quia non versatur inter extrema, quæ sint res, ac entitates, sed puræ formalitates. Rursus cum de distinctione, ac identitate reali loquimur propriè dicta, quia de ea possumus loqui, & rationes relationis formaliter importatę, & ratione fundamenti, supra quod cadit talis relatio distinctionis, aut identitatis, in præsenti non est sermo de hujusmodi genere distinctionis ratione relationis formaliter importatę, tamquam sensus sit, an distinctio realis præseferat relationem realem inter distincta, non enim in præsenti refert, an hæc distinctio, & identitas realis relationem realem præseferant, certum siquidem est idem realiter esse, & tamen talem identitatem solam relationem rationis præseferre, solùm ergo quæstio est de distinctione reali ratione fundamenti, ad quod potest consequi illa relatio, quia hæc distinctio non dicitur realis simpliciter, seu entitativa, quia ipsa sit relatio realis, sed quia extrema sunt verè res ratæ, & firmæ quoad existentiam, undè Deus dicitur distingui realiter à creaturis, cum tamen relationem realem ad illas non habeat. Hoc stante duo examinanda veniunt puncta in hac quæstione, primum est in quo consistat natura, & conditio distinctionis, ac identitatis realis, alterum est, quænam sint ejus sufficientia, ac legitima signa.

173 Quoad primum punctum Thomistæ, quemadmodum aliam distinctionem realem non agnoscunt præter illam, quæ immediatè opponitur distinctioni rationis, & cum ipsa condividit distinctionem, ut sic, ita distinctionem realem definiunt esse illam, quæ oritur ex natura ipsorum extremorum, undè quæcumque habent, quod ex natura extremorum distinguantur, & non ab intellectu tantùm, dicuntur distingui apud ipsos realiter, ita Thomistæ omnes citati quæst. præced. artic. 2. ab initio, sequitur Hurtad. disput. 6. Metaphysic. sec. 3. & Arriag. disput. 5. sec. 1. Sed hoc facilè reliciur ex dictis ibidem, quia distinctio realis sic amplè sumpta est genus ad omnem distinctionem à parte rei existentem, omninò enim necessarium est, ut constat ex ibi dictis, & posteà dicendis distinguere plures modos, seu species distinctionis à parte rei, quarum una per appropriationem nominis dicatur distinctio realis, ut potè quæ inter omnes distinctiones à parte rei dicitur maxima, & perfectissima, idèoque dicitur per antonomasiam realis, & de hac in præsenti quæstione est sermo, ut eam secernamus nedum distinctionibus omnibus, quæ fiunt per opus intellectus, sed etiam ab aliis omnibus, quæ inter extrema consurgunt ex natura rei præter quodcumque opus intellectus. Recentiores verò communiter, quia sub genere distinctionis ex natura rei, & quæ inter extrema oritur ex natura ipsorum, pluresadhuc species, & gradus distinctionis agnoscunt, ut distinctionem realem propriè, de qua hic est sermo, secernant ab alia distinctione ex natura rei, quam ipsi modalem appellant, in hoc dicunt, ejus essentiam consistere, quod sit rei à re, seu versetur inter rem, & rem, hoc est, inter res omninò diversas, quarum utraque simul, & actu possit conservari in rerum natura absque reali unione inter se, ut corpus & anima, Petrus, & Paulus, Petrus, & albedo illius, ac similia, ipsi enim per rem ratam, & firmam illud intelligunt, quod

quod habet tantam perfectionem, ut non indigeat altero, cui sit affixum, ad recipiendam existentiam, ita autem describunt hanc distinctionem realem, ut eam à modali secernant, quæ versatur inter rem, & modum extrinsecum, qui esto de novo adveniat, & recedat à re, cujus est modus, quia tamen se solo manere, & conservari nequit, non potest dici res propriè, neque realem fundare distinctionem; ita Suarez, Averla, Morisanus, Amicus, & alii supracit. In hunc dicendi modum recidunt ex nostris Scotistis quamplures, qui ut hanc distinctionem realem a formali secernant, eodem modo eam describunt, ita præsertim Smisinch. tract. 2. de Deo uno disp. 1. qu. 2. num. 50. ubi ait, quod signum ad cognoscendum in aliqua re an distinctio actualis in re sit tantùm formalis, vel realis, est, quod distinctionis extrema non possint, vel possint reipsa separari, ac seorsim existere saltem per Dei potentiam, nam si priori modo se habeant, & tamen de illis verificentur contradictoria apud intellectum perfectè concipientem, formaliter, si posteriori modo realiter distinguuntur; ita etiam Tromb. art. 4. formal. p. 4. conclus. 2. definit illa realiter distingui, quorum unum potest esse sine alio.

174 At neque isti ritè explicant naturam distinctionis realis, quia ad distinctionem realem duorum sufficit, quod unum extremum possit ab alio divelli, & separari, nam omne ens est unum, ac per consequens indivisibile à seipso, & inseparabile, quare eo ipso quod aliqua sunt separabilia, jam non unum ens, sed duo entia realiter distincta centeri debent, neque ad rationem distinctionis realis exigitur, quod ista separabilitas sit mutua, itaut unum extremum sine alio reciproce existere possit, & conservari, nam dummodo illa extrema sint separabilia, sive hæc separabilitas sit mutua, sive non, ex ea sufficienter infertur, unum re vera non esse aliud, & reipsa esse inter se entitativè diversa, quia si essent eadem entitas nec mutuò, nec non mutuò separari possent. Neque valet instantia de distinctione modali, immò hac de causa dictum est supra n. 171. & rursus infra dicemus qu. 10. distinctionem modi extrinseci à re, cujus est modus, quia potest ab eo separari, in ratione distinctionis esse verè, & propriè realem, nec constituere speciem à reali condistinctam. Scotistæ etiam illi, qui eodem modo distinctionem realem explicant non satis consequenter discurrunt ad Scoti doctrinam, nam ut mox dicemus, licet separabilitas illa mutua sit sufficiens signum realis distinctionis, ut a formali secernitur non tamen est adæquatum, & convertibile; ut videtur velle Smisinch. itaut quæcumque nequeunt sic mutuò separari, & seorsim existere, sint idem realiter, & solùm distinguantur formaliter, tunc enim totum esset idem realiter cum suis partibus unitis, relationes item prædicamentales essent idem realiter cum fundamento, quia nequeunt ab eo avulsæ conservari, quæ omnia dissona sunt Scotistæ doctrinæ, ut facilè constare illi potest, qui eam primoribus attigerit labiis.

175 His de causis Poncius noster disp. 20. to. 3. cursus q. 1. n. 10. in responsione ad quædam argumenta Suarez, quibus probabat distinctionem modi à re non esse realem, quia non est inter rem, & rem, negat distinctionem realem dici talem, quia est inter rem, & rem, sed propterea dicitur realis verè, & propriè, quia est inter positiva, & opponitur distinctioni formali, & distinctioni rationis, unde describit distinctionem realem propriam esse illam, quæ est inter extrema positiva, quæque opponitur distinctioni formali, & distinctioni rationis, & quia distinctio rei à modo est hujusmodi, contendit, & ipsam esse realem. Sed hæc definitio nihil exprimit distinctionis realis, ut a formali secernitur, per hoc enim quod distinctio realis opponatur distinctioni rationis, non opponitur distinctioni formali, cum talis oppositio sit utrique communis, quia utraque est præter opus intellectus; per hoc etiam quod versatur inter extrema positiva, non adhuc opponitur distinctioni formali, quia & hoc illi convenit, per quid ergo opponitur distinctioni formali? certè non alia ratione, nisi quia extrema positiva distinctionis formalis sunt realitates, & realitates, at extrema ipsius distinctionis realis sunt res, & res, & hoc ipsum discrimen assignat ipse posteà qu. seq. inter extrema positiva distinctionis realis, & distinctionis formalis; inconsultò igitur negavit distinctionem realem esse illam, quæ est inter rem, & rem, ut defenderet distinctionem modalem Recentiorum esse realem, potius enim negare debebat modum non esse rem, & rem quatenus fundat distinctionem realem dici solum illud, quod se solo existat, vel saltem existere potest, ut nos de facto negavimus quæst. præced.

Non ergo reiicienda est definitio illa distinctionis realis, quod est illa, quæ versatur inter rem, & rem, sed potius explicandum est, quid sit res, prout à realitate secernitur, & quidem Tromb. 3. Met. qu. 5. art. 4. & quæst. 6. art. ult. & 7. Metaph. quæst. 8. art. 4. & Bonet. lib. 3. suæ Metaph. inquiunt distingui, ut rem à re, est distingui per varias existentias, quia non distinguuntur realiter, quæ habent eandem existentiam, ut gradus metaphysici, quia non sunt capaces existentiæ, nisi tota entitas ex utraque formalitate conflata, ergo è contra quæ distinguuntur realiter, habent diversas existentias, videntur autem loqui de actuali existentia, quia sic explicat distinctionem realem in ordine ad existentiam Magister Formalit. art. 2. princip. par. 5. eiusdem articuli dicens, quod distinctio realis est illa, cujus extrema habent aliam, & aliam realitatem formaliter positivam actualis existentiæ, vel saltem subsistentiæ, quod addit propter divinas personas, quia tenet, in divinis esse tantùm unam existentiam, licèt sint tres subsistentiæ, ex quo deducit ibidem Doduer. lib. 3. formalit. c. 21. cum aliis Formalistis non esse eadem realiter, neque realiter distingui illa, quæ sunt in potentia objectiva, veluti duæ rosæ futuræ, nec ens in potentia, & aliud in actu, ut Petrus existens, & Antichristus; quia distinctio realis ambo extrema actu existentia requirit. Sed neque etiam hanc explicationem realis distinctionis in ordine ad actualem existentiam extremorum latis libenter recipio, quia cùm hic non sit sermo de distinctione reali ratione realis relationis, quam formaliter importat, quæque petit extrema actu existentia, cùm est prædicamentalis, sed ratione fundamenti, cui convenit talis relatio, ut dictum est ab initio quæstionis, non videtur distinctio realis petere necessariò extrema actu existentia. Tum quia distinctio realis tam esse potest inter essentias secundum se, quam ut existentes, quia utroque modo habent rationem entis, cujus passio est unitas, ac identitas, & distinctio, ergo res positivæ etiam non existentes possunt realiter distingui, atque ideo distinctio realis non necessariò exigit extrema existentia, qua ratione etiam ipsemet Magist. Formalit. p. 1. prin. divis. 4. dixit Sortem, & Platonem in esse objectivo realiter distingui. Tum quia non minus distinguuntur homo, & asinus, dum non existunt, ac dum existunt, distinctio enim consequitur ad proprias quidditates illorum, quæ abstrahunt ab existentia. Tum quia distinctio consequens essentiam extremorum semper illis convenit, sive actu existant, sive non, & si non convenit illis dum non sunt, nec illis convenire poterit, cum posteà existunt, nam prædicata necessaria non conveniunt rebus expositione existentiæ, sed præscindendo ab existentia, distinctio autem, ut est passio entis, est prædicatum necessarium secundi modi. Demum existentia in creatis non est de ratione essentiæ, ut infrà dicetur disp. 8. sed est illi accidentalis, ergo non potest addere, vel demere essentiis rerum secundùm se consideratis vel identitatem, vel distinctionem realem essentialem.

176 Dices cum Mänzolio tract. de distinc. cap. 5. creaturas ante creationem non fuisse entia realia intrinsecè, & in se, sed extrinsecè, & per denominationem extrinsecam, nam erant entia possibilia non per potentiam intrinsecam, sed per potentiam Dei potentis illas producere. Sed licèt creaturæ dicantur objectivè possibiles per denominationem extrinsecam ab omnipotentia Dei loquendo tamen de possibilitate logica ipsæ creatnræ futuræ dicuntur seipsis formaliter possibiles, & intrinsecè, quia omnipotentia Dei, non fertur in impossibile, sed supponit intrinsecam non repugnant jam ex parte rei producendæ, ut ostendam ex professod. 8. q. 1. art. 3. a nu. 27. & idèo allata responsio omninò falsa est. Dices, inter illa entia impossibilia dari tantùm negationem identitatis, non autem distinctionem, quæ dicit aliquid positivum. Contra, quia unitas consequitur ad quiditatem cujustcumque entis sive existat, sive non existat, at unitas est conjuncta cum distinctione ab alio, tum quia duo entia possibilia sunt extrema positiva, ergo non solùm possunt dici non idem, sed etiam distincta. Dices essentiam rei possibilis in tali statu non posse dici ens reale positivum, sed potius non ens, & nihil, cum actu non existat, nisi admittantur res possibiles habuisse ab æterno esse reale actuale essentiæ distinctum ab esse existentiæ, quod Doctor impugnat 1. d. 36. contra Henricum. Contra, quia inferius loc. cit. disput. 8. num. 46. ostendam etiam in sententia negante esse reale actuale essentiæ rerum ab æterno, essentiam rei possibilis secluta existentia posse dici verè ens reale, seu veram rationem entis possidere, prout distinguitur à nihilo, per hoc quod illi ex sua ratione formali esse existentiæ in rerum natura non repugnat, quæ est ratio ipsissima entis realis, prout à nihilo distinguitur, & impossibili. Dices, ficut ens in potentia non est actu ens, sed potest esse ens, ita distinctio, quæ convenit enti in potentia, non est actualis, sed possibilis, se dante existentiam nullum ens dicitur esse actu, cùm omnis actualitas sit ab existentia, sed in potentia, ergo neque distinctio illis extremis conveniens in eo statu possibili est actualis, sed possibilis; & hac ratione Suarez disp. 4. Metaph. sec. 1. num. 16. dixit Deum ab æterno existentem non habuisse ab æterno hanc distinctionem à creaturis, quia creaturæ non fuere ab æterno, seu Deum ab æterno existentem non identitatem cum creatura, nec potuisse habere distinctionem, nisi possibilem, ita etiam Ovvied. contr. 4. Met. punc. 1. ab initio, & Hurtad. loc. cit. & hac etiam ratione Vulpes noster to. 1. p. 1. disp. 29. art. 8. concl. 2. ait, inter creaturas terminantes sicientiam divinam secundùm esse reale, quod eis non repugnat, reperiri dumtaxat distinctionem realem potentialem, sicut & ipsæ non sunt entia realia, nisi potentialia.

177 Sed Contra istos Recentiores posset urgeri præsertim ad hominem, quia ipsi volunt distinctionem non dicere aliquid positivum, sed solam non identitatem unius rei cum alia, ut constat ex dictis quæst. præced. art. 1. ergo si Deus ab æterno non habuit identitatem cum creaturis possibilibus, habuit actualem, & formalem distinctionem, tum quia Deus ab æterno non erat actu creatura possibilis, ergo actu realiter ab ea distinguebatur. Quod si cum Ovvied. dicas nomine distinctionis non solùm significari hoc non esse illud, sed relationem positivam diversitatis inter extrema, ad quam diversitatem requiritur utriusque extremi existentia; planè sic dicendo recedunt a sententia, quam profitebantur, ponente distinctionem in sola negatione identitatis, & in hoc puncto nobis dant manus. Vulpes autem esto distinctionem Petri, & Pauli, & possibilis dicat esse potentialem, illam tamen

ibidem